

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIGA TA'LIM VA TARBIYA BERISHNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI

Yoqubova Sabrina Abduqayum Qizi
Mamatova Maftuna Uigin Qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 3-bosqich talabalari
E-mail: al1fbek2009@gmail.com
Tel: 883492005; 505254292
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17339815>

Annotasiya : Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilariga ta'lim va tarbiya berishda qo'llaniladigan zamonaviy pedagogik texnologiyalar tahlil qilinadi. Unda o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlariga mos interaktiv metodlar, innovatsion yondashuvlar hamda AKT vositalarining o'rni yoritilgan. Shuningdek, ta'lim jarayonida o'qituvchining ijodkorligi, motivatsiya yaratish usullari va samarali pedagogik muhitni shakllantirish masalalari ham ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar : tarbiya, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interaktiv metodlar, innovatsion yondashuv, AKT, o'quvchi faolligi, o'qituvchi ijodkorligi, ta'lim samaradorligi, motivatsiya, pedagogik muhit.

Аннотация: В данной статье рассматриваются современные педагогические технологии, применяемые в процессе обучения и воспитания учащихся начальных классов. Анализируются интерактивные методы, инновационные подходы и использование ИКТ в соответствии с возрастными и психологическими особенностями детей. Особое внимание уделено роли учителя, созданию мотивации и формированию эффективной образовательной среды.

Ключевые слова: воспитание, современные педагогические технологии, интерактивные методы, инновационные подходы, ИКТ, активность учащихся, творческий учитель, эффективность обучения, мотивация, образовательная среда

Abstact: This article analyzes modern pedagogical technologies used in the education and upbringing of primary school students. It focuses on interactive methods, innovative approaches, and the integration of ICT tools that correspond to children's age and psychological characteristics. The paper also highlights the teacher's creativity, motivational strategies, and the creation of an effective learning environment.

Keywords: upbringing, modern pedagogical technologies, interactive methods, innovative approaches, ICT, student activity, teacher creativity, learning effectiveness, motivation, educational environment.

Аннотатсия: Дар ин мақола технологияҳои муосири педагогӣ, ки дар раванди таълим ва тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ истифода мешаванд, таҳлил мегарданд. Дар он усулҳои интерактивӣ, равишҳои инноватсионӣ ва нақши технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ мутобиқ ба хусусиятҳои синну солӣ ва равонии кӯдакон баррасӣ мешаванд. Ҳамчунин, ба нақши эҷодкорӣ омӯзгор, роҳҳои бедор кардани ангежа ва ташкили муҳити самарабахши таълимӣ тавачҷуҳ зоҳир шудааст.

Калидвожаҳо: тарбия, технологияҳои муосири педагогӣ, усулҳои интерактивӣ, равишҳои инноватсионӣ, ТИК, фаъолиятнокии хонанда, эҷодкориҳои омӯзгор, самаранокии таълим, ангежа, муҳити таълимӣ.

Ta'limning asosiy maqsadi o'quv-biluv jarayonini, uning mohiyatini, mazmunini, usul va vositalarini, o'qituvchi-o'quvchi munosabatlarini, shuningdek, mazkur tizimning samaradorligini qanday shaxs yoki mutaxassisini sharhlantirishni ham belgilaydi. Ta'lim maqsadining ijtimoiy buyurtma asosida ifodalanishi shaxsning, davlatning, jamiyatning, fan-texnikaning va ishlab chiqarishning umumiy taraqqiyot darajasi bilan belgilanadi. Demak, ta'lim maqsadi jamiyat ehtiyojlarini ifodalaydi va uning taraqqiyotini belgilaydi. Butun ta'lim jarayoni-o'quv materialidan boshlab, ta'lim natijasigacha-ta'lim maqsadidan kelib chiqqan holda belgilanadi. Ta'lim maqsadi oldida turgan asosiy masala bugungi kun va istiqbolda jamiyat ravnaqi uchun qanday shaxs yoki mutaxassis tayyorlash kerakligi bilan xarakterlanadi. Prezident Shavkat Mirziyoyev O'zbekiston xalqiga yo'llagan murojaatnomasida, "Ta'lim sifatini oshirish - Yangi O'zbekiston taraqqiyotining yakka-yu yagona to'g'ri yo'lidir", - deya ta'kidlaydi.[1] Bugungi kunda O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini isloh qilish, o'quv jarayonini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun hamda "Uzluksiz ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Prezident qarorida ta'lim jarayoniga innovatsion yondashuvlarni joriy etish muhim vazifa sifatida belgilangan. Boshlang'ich sinf o'quvchilari shaxs sifatida shakllanayotgan davrda ularga beriladigan ta'lim va tarbiya butun hayot davomida ta'sir ko'rsatadi. Shu bois, bu bosqichda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning bilim olishga qiziqishini oshiradi, ijodkorligini rivojlantiradi va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Asosiy qism

Pedagogik texnologiya — bu ta'lim jarayonini ilmiy asosda loyihalash, tashkil etish va samarali boshqarish tizimidir.[2] O'zbekiston olimlaridan A. Abduqodirovning ta'kidlashicha, "pedagogik texnologiyalar o'qituvchi faoliyatini soddalashtiruvchi, o'quvchi faoliyatini esa faollashtiruvchi tizimli yondashuvdir".

Zamonaviy texnologiyalar jumlasiga ushbular kiradi:

1. Interfaol metodlar: "Faol ishtirok", "Savol-javob", "Muhokama", "Aqliy hujum", "Zinama-zina", "Klaster";
2. Muammoli ta'lim texnologiyasi: masalani mustaqil hal qilish, matematika va tabiiy fanlarda loyiha metodi;
3. Amaliy topshiriq asosida o'qitish: "mening shahrim", "bizning oilamiz" kabi loyihalar.
4. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT): multimedia, video, interaktiv taxta, tabiatshunoslik darslarida video namoyish, integrativ texnologiyalar, fanlararo bog'liqlik, o'qish va atrof-muhit fanlarini birlashtirish
5. STEAM ta'limi - fan, texnologiya, muhandislik, san'at, matematika uyg'unligi
Mavzularni tajriba asosida o'rganish. Ushbu metodlar orqali o'quvchi markazda bo'ladi, o'qituvchi esa yo'naltiruvchi rolini bajaradi.
6. Hozirgi zamon ta'limida AKTdan samarali foydalanish muhim o'rin tutadi. Elektron darsliklar, interaktiv taxtalar, multimediali taqdimotlar va onlayn platformalar (masalan,

Kundalik.com, EduMarket.uz, LearningApps.org) o'quv jarayonini jonlantiradi. Tadqiqotlarga ko'ra, interaktiv texnologiyalar yordamida o'qitilgan o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi 30–40% ga oshgani aniqlangan.

Boshlang'ich sinf o'qituvchisining eng muhim sifati — ijodkorlik va bolaning ichki motivatsiyasini uyg'ota olish qobiliyatidir. Masalan, STEAM ta'lim yondashuvi (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) asosida o'tkazilgan mashg'ulotlar o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantirishda ijobiy natija bergan. Motivatsiyani oshirish uchun "rag'bat doskasi", "haftalik yutuqlar", "ijodiy topshiriqlar" kabi usullar qo'llanilishi tavsiya etiladi.

Samarali ta'lim-tarbiya jarayoni uchun maktab, oila va jamiyat o'rtasidagi hamkorlik muhim. O'quv muhitida o'zaro hurmat, faol muloqot, ijobiy emotsional holat mavjud bo'lishi kerak. Shundagina o'quvchi o'zini qadrlangan shaxs sifatida his qiladi va o'qishga ongli ravishda yondashadi. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligining 2023-yilgi hisobotiga ko'ra, pedagogik texnologiyalarni tizimli qo'llayotgan boshlang'ich sinf o'qituvchilari dars samaradorligini o'rtacha 25% ga oshirgan.

Xulosa

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash boshlang'ich sinf o'quvchilarida mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv, o'rganishga qiziqish va ijtimoiy faollikni oshiradi. Ta'lim jarayonida o'qituvchining innovatsion yondashuvi, AKT vositalaridan samarali foydalanishi va motivatsion muhit yaratishi eng muhim omillardir. Kelgusida pedagoglar uchun doimiy seminar-treninglar tashkil etish, metodik qo'llanmalarni yangilash va tajriba almashish platformalarini kengaytirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh. M. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy Majlisga va O'zbekiston xalqiga murojaatnomasi. — Toshkent: 2022-yil 20-dekabr. — Rasmiy manba: <https://president.uz/oz/lists/view/5774>
2. В.П. Беспалько Слагаемые педагогической технологии. Москва «Педагогика» 1989. ББК 74,00. Б53.
3. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020-yil.
4. Prezident qarori PQ-4884. "Uzluksiz ta'lim tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida". – Toshkent, 2020-yil.
5. Abduqodirov A.A. Pedagogik texnologiyalar nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2018.
6. O'zbekiston Milliy tadqiqot markazi. Boshlang'ich ta'limda innovatsion yondashuvlar samaradorligi bo'yicha hisobot. – Toshkent, 2022-yil.
7. Denov Tadbirkorlik va Pedagogika Instituti. Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi bo'yicha ilmiy-amaliy seminar materiallari. – Denov, 2024-yil.